

emcdda.europa.eu

ÖZET — SEÇİLİ KONU:
Çoklu uyuşturucu kullanımı: alışkanlıklar ve eğilimler

Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi
Avrupa'da uyuşturucu sorununun durumu hakkında 2009 Yıllık rapor
Ambargo: 10.00 CET — 05.11.2009

Giriş

Bu 'Seçili konu'da ergenler, genç yetişkinler ve sorunlu uyuşturucu kullanıcıları ⁽¹⁾ arasında farklı yasal ve yasadışı uyuşturucuların eşlik eden veya ardışık kullanımı ele alınmaktadır. Bu yaygın uyuşturucu kullanma alışkanlığının pek çok biçimini ve sonuçlarını açıklamak üzere, okul ve genel nüfus anketlerinden elde edilen ve uyuşturucu tedavisine başlayanlar ile uyuşturucuya bağlı ölümler hakkındaki veriler analiz edilmiştir. Avrupa'da çoklu uyuşturucu kullanımına yönelik tepkiler, en etkili müdahalelerin saptanması amacıyla, bilimsel literatür ışığında tekrar değerlendirilmiştir.

Ergenler, genç yetişkinler ve sorunlu uyuşturucu kullanıcıları arasında çoklu uyuşturucu kullanımı

Uyuşturucuların birlikte kullanımının farklı sebepleri olabilir ve farklı davranışlarla ilişkili olabilirler. Uyuşturucular psikoaktif deneyimi maksimize etmek için karıştırılabilir. Bir uyuşturucunun olumsuz etkilerini dengelemek için ikinci bir madde alınabilir. Çoklu uyuşturucu kullanımı ayrıca belirli ortam ve bağlamlarda uyuşturucuların bulunurluğu ve kullanım alışkanlıklarını da yansıtabilir.

- Avrupa Alkol ve Diğer Uyuşturucular Hakkındaki Okul Anketi Projesi'nin (ESPAD) 2003 turunda elde edilen 22 Avrupa ülkesine yönelik veriler 15 ila 16 yaşındaki öğrencilerin %20'den biraz fazlasının önceki ayda hem alkol hem de sigara kullanımı rapor ettiğini ortaya koymaktadır. Diğer %6'lık bir bölümü alkol ve/veya sigaranın yanı sıra esrar kullanımı bildirmiş, %1 ise bu madde grubuna ek olarak yasadışı uyuşturucu (ecstasy, kokain, amfetamin, LSD veya eroin) kullandığını rapor etmiştir.
- Esrar kullanıcılarının yasadışı uyuşturucu kullanma olasılığı genellikle 15-16 yaşındakilerinden oluşan genel okul nüfusundan çok daha yüksekti. Bu durum bilhassa esrar kullanımının aynı zamanda ebeveyn kontrolü bulunmaması ve okulu asmayla ilişkili olduğu, uyuşturucu kullanma yaygınlığının düşük olduğu ülkelerde geçerliydi.
- Dokuz ülkedeki genç yetişkinler arasında (15-34) uyuşturucu kullanımına ilişkin veriler devamlı veya ağır alkol kullanıcılarının önceki yılda esrar kullanmış olma olasılığının genellikle halkın geneline oranla iki ila altı kat daha fazla ve bu dönemde kokain kullanmış olma olasılığının da iki ila dokuz kat daha fazla olduğunu ortaya koymuştur.
- Genel nüfus anketleri, uyuşturucu kullanımının belirli yaşam tarzlarıyla ilişkili olduğunu teyit etmekte olup, hedefli çalışmalar gece ortamlarında nispeten yüksek düzeylerde uyuşturucu kullanıldığını göstermiştir. Pek çok Avrupa ülkesinde, düzenli olarak kalabalık gruplar halinde çeşitli gece ortamlarında bir araya gelen potansiyel çoklu uyuşturucu kullanıcılarından oluşan önemli bir kitle bulunmaktadır.
- Uyuşturucu tedavisine başlayan hastalar sorunlu uyuşturucu kullanıcılarına ilişkin daha kapsamlı bir tablodaki profilleri ve eğilimleri yansıtabilir. 2006 yılında 14 Avrupa

(1) Sorunlu uyuşturucu kullanımı EMCDDA tarafından 'enjekte ederek uyuşturucu kullanımı veya uzun süreli/düzenli opioid, kokain ve/veya amfetamin kullanımı' olarak tanımlanmıştır.

ülkesinde tedaviye başlayan 260.000'in üzerinde hastaya ilişkin verilerin analizinde, bunların yarısının en az iki uyuşturucuyla sorunları bulunduğunu rapor ettiği görülmüştür. Başka ortamlarda gerçekleştirilen çalışmalar da sorunlu uyuşturucu kullanıcıları arasında çoklu uyuşturucu kullanımının yüksek yaygınlık oranını teyit etmektedir.

- Tedaviye yeni başlayanlar arasında çoklu uyuşturucu kullanımına ilişkin üç temel profil görülmektedir: eroin ile kokaini (crack de dahil) birlikte kullananlar, kokain ile esrar veya alkolü birlikte kullananlar ve esrar ile alkolü birlikte kullananlar. En büyük grup ilki olup, aynı zamanda başka maddeler de kullanan marjinalize olmuş eroin kullanıcılarını içermektedir. İkinci grup genellikle cezai adalet sistemiyle veya sosyal ve aile çevresinin baskısıyla tedaviye başlamaktadır. Bunlar esasen erkektir ve sosyal olarak bütünleşmiştir. Üçüncü gruba mensup olanlar – esrar ve alkol kullanıcıları – ise daha genç olup, genellikle aileleriyle yaşamaktadır ve sosyal olarak bütünleşmiştir.
- Avrupa'da rapor edilen uyuşturucu kaynaklı ölümlerin çoğu, eroin başta olmak üzere, opioid kaynaklıdır. Çoğu durumda birden fazla madde söz konusudur. Bu durum uyuşturucu kullanıcıları arasında çoklu uyuşturucu kullanımının yaygınlığının yanı sıra maddeler birarada kullanıldığı zaman artan aşırı doz ve ters etkiler görülme riskini de yansıtıyor olabilir. Birden fazla maddenin sürekli kullanımı ayrıca farklı vücut sistemleri üzerinde uzun vadeli hasara yol açabilirken, ağır alkol kullanımı uyuşturucu enjekte etmek yoluyla bulaşan kronik viral hepatit enfeksiyonuna bağlı karaciğer hastalığını ağırlaştırmaktadır. Kokaine bağlı miyokard enfarktüsleri de tütün içmeyle ilişkili görünmektedir.

Çoklu uyuşturucu kullanımına tepki verme

- Alkol, neredeyse tüm çoklu uyuşturucu kullanma repertuarlarında mevcuttur. Genellikle, gençler tarafından kullanılan, güçlü psikoaktif ve kafa bulandırıcı etkilere sahip ilk uyuşturucu madde alkoldür ve yaygın olarak bulunabilir olması alkolü, bilhassa eğlence ortamlarında, genç yetişkinlerin yanı sıra yoğun, bağımlı ve iyileşmekte olan uyuşturucu kullanıcıları tarafından da kullanılan madde kombinasyonlarının temel uyuşturucu maddesi kılmaktadır. Bu raporun bulguları, hem pazar düzeyinde hem de sosyal normlar düzeyinde, alkol ve alkol kullanımını hedef alan daha fazla müdahaleye yönelik ihtiyaca işaret etmektedir.
- Pazar ortamını hedef alan satış ve tüketime yönelik fiyatlandırma ve kısıtlamalar gibi tütün ve alkol politikalarının bu maddelerin kullanımı ile buna bağlı sağlık sonuçları üzerinde etkisi bulunmaktadır. Okulların içinde ve etrafında uygulanan politikalar yasal ve yasadışı madde kullanımını önleyebilir, hafifletebilir veya geciktirebilir olup, bunlar çoğu Üye Devlet'te rapor edilmektedir.
- Uyuşturucu kullanma düzeylerinin daha yüksek olduğu ülkelerde, sağlık sorunlarına bağlı genel külfetin daha büyük bir kısmından, daha küçük sayıdaki korunmasız uyuşturucu kullanıcılarından ziyade, sayıları çok olan sosyal olarak bütünleşmiş madde kullanıcıları sorumlu olabilir. Bu durum 'önleme paradoksu' olarak bilinmekte olup, önleme stratejileri için bazı sonuçları vardır.
- Kulüpler, festivaller veya rave partiler gibi eğlence ortamlarında çoklu uyuşturucu kullanımına ilişkin yüksek yaygınlık düzeyleri bunları uygulamaya konacak önleme ve hasar azaltma tedbirleri için önemli ortamlar kılmaktadır. En yaygın kullanılan tepkiler hedefli bilgi kampanyalarıdır. Çeşitli başka müdahaleler de rapor edilmekle beraber, hala gece ortamlarında çoklu uyuşturucu kullanımına yönelik başka tepkiler için önemli bir potansiyel bulunmaktadır.
- Sorunlu uyuşturucu kullanıcıları arasında çoklu uyuşturucu kullanımıyla genellikle hasar azaltma, psikososyal ve farmakolojik destekli tedavi de dahil olmak üzere, tek uyuşturucu kullanma sorunlarına yönelik aynı hizmet ve müdahale yelpazesi kullanılarak mücadele edilmektedir. Ancak, literatürde tedavi gören hastalar ve özellikle de opioid ikame tedavisindeki hastalar arasında çoklu uyuşturucu kullanımı oranlarında olumlu değişimler olduğu görülmektedir.